

INDEKS RZECZOWY

- Administracja szkolnictwa 117 (Austria);
46—48 (Francja); 594 (Galicja),
312 (Rosja)
- Akademia: Francuska 90; Okręgowa 47,
51, 387 (jako organ administracji
szkolnej we Francji); Medyko-Chi-
rurgiczna 335, 521, 522; Papieska
265 (Braniewo); Rolnicza 608
(Dublany); Sztuk Pięknych 215;
Techniczna 217, 718; Umiejętności
233, 608
- Aktywność dziecka 83, 84 (Pestalozzi);
298 (Herbart); 310 (Froebel);
498 (Dobrolubow); 775 (samorzut-
na), 820 (Montessori)
- Alfabet niewidomych 210, 236, 480
- Analfabetyzm: Anglia 32; Francja 53,
282, 377, 431, 434, 463, 621; Gal-
licja 595, 597, 611, 614; Króle-
stwo Polskie 331, 804, 806; Rosja
317, 637, 790; Stany Zjednoczone
A.P. 755; W. Ks. Poznańskie 221,
225, 279, 282; Włochy 816; walka
z nim 835
- Antyklerykalizm 623—625 (Francja)
- Apolityczność szkoły 565, 786 (Rosja)
- Arystokracja: a kultura polska 196, 229,
530; walka z nią 542; a oświata
556 (Anglia); a oświata ludu 826
(Anglia)
- Astronomia w szkole 148, 348, 543
- Atmosfera: rodzinna w szkole 77—79
(Pestalozzi); wychowawcza 810;
szkoły i zakładu 306
- Badanie nad dziećmi upośledzonymi 206,
207
- Bajka 140, 141, 199, 200, 503
- Baza materialna szkoły: Anglia 15, 20;
Francja 49, 103, 107, 115, 280,
553, 631; Galicja 120, 594; Król.
Polskie 645; Poznańskie 225; okręg
Czackiego 144—146, 174, 216, 222;
wg E. Key 812
- Bezpłatność nauczania: Francja 280,
381, 435, 450, 617, 620, 625, 626;
Komuna Paryska 458, 553, 554,
828; Król. Polskie 174, 192, 340;
Niemcy 558, 559; Stany Zjedn.
361, 754; zabór rosyjski 149
- Biblia: Anglia 13, 18, 551—553, 557;
Francja 55; Niemcy 288; Prusy
471; Rosja 130; Stany Zjedn. 565
- Biblioteka: Jagiellońska 215; Kórnicka
576; Raczyńskich 576; Warszawska
232; Narodowa 467 (Francja);
Pedagogiczna Centralna (Francja)
631; 35, 372 (Anglia); 481 (Ro-
sja); szkolna 330, 812 (Król. Pol-
skie); wiejska 654 (Król. Polskie);
a uniwersytety powszechnie 712
- Biologia 71, 135, 282, 543
- Bracia Szkół Chrześcijańskich 49, 52, 53
(krytyka ich szkół); 56, 57, 276—
278, 282, 283
- Casa dei Bambini 817 (Montessori)
- Cele wychowania i nauczania: Anglia
19 (Bell i Lancaster), 543 (Spencer);
Austria 117, 119; Czarnogóra 697;
Dania 703 (Grundtvig); 706 (uniwersytety lu-
dowe); Francja 43, 44, 53, (za

- Napoleona) 63 (Saint-Simon), 69 (Fourier), 281 (ochronki), 278, 381, 385, 431, 627 (szkoły elementarne); Galicja 121, 123 (gimnazjum), 126, 119 (Uniw. Lwowski); Ks. Warszawskie 171; Król. Polskie 186, 339 (ogólnie), 332, 531 (szkoły elementarne), 179 (Uniw. Warszawski), 193 (pensje żeńskie), 195 (kobiet — Tańska-Hofmanowa); Niemcy 291, 293, 294—296 (Herbart), 301, 302 (Ziller), 306, 310 (Froebel), 775 (szkoły elementarne), 777 (Kerschensteiner), 559 (program erfurcki); Poznańskie 242 (szkoły elementarne), 251, 252 (Trentowski); Prusy 470 (szkoły elementarne); Rosja 320 (Bieliński); 322, 324 (Hercen), 487, 488 (Pirogow), 497, 499 (Dobrolubow), 504 (Pisariew), 514 (Tolstoj), 479, 635 (szkoły elementarne), 483 (szkoły żeńskie); Szwajcaria 75—80 (Pestalozii); Szwecja 810, 813 (E. Key); Stany Zjedn. 759 (Dewey); szkoła socjalistyczna 449 (Marks)
- Centralne Muzeum Pedagogiczne 631 (Francja)
- Cenzura szkolna: Austria 400; Czechy 691; Król. Polskie 186, 193, 202, 531; Poznańskie 242, 248, 521; Rosja 491, 505, 787; zabór rosyjski 138, 143, 145
- Charakter — jego kształtowanie: Saint-Simon 64; Pestalozzi 80; Herbart 293, 295
- Chemia 71, 135, 146, 148, 163, 242, 461, 543, 832
- Chłoptwo: Dania 702—705, 836; Galicja 115, 614; Ks. Warszawskie 166—167, 171; Król. Polskie 173, 184, 526, 529, 649—652; Poznańskie 222, 229, 234, 253, 404, 405; Śląsk 104; Warmia 265; zabór rosyjski 137
- Choroby szkolne 730—732
- Czasopiśmiennictwo dla dzieci: Anglia 540; Francja (Komuna Paryska) 461; Galicja 593, 600, 603, 609, 613; Król. Polskie 194, 196, 199, 203, 652, 654, 662, 670, 674, 796, 807; Mazury i Warmia 271, 424; Niemcy 475; Froebel 307, 308; Poznańskie 231, 408, 415; Rosja 485, 491, 501, 505, 515, 643, 788; Stany Zjednoczone 361, 399; Śląsk 421—423, 588; W. M. Kraków 215; ogólnie — ziemie polskie 738; Związek Naucz. Polskiego 800
- Człowiek — jego istota 317, 318 (Bieliński); 703 (Grundtvig); 324 (Hercen); 438, 439, 440, 444, 446, 448 (Marks); 488 (Pirogow); 504 (Pisariew); 162 (Staszic); 251 (Trentowski); 506, 508 (Uszyński)
- Czytanie i pisanie 49, 71, 75, 78, 84, 103, 104, 116, 119, 120, 126, 163, 165, 170, 210, 221, 222, 231, 242, 253, 257, 258, 283, 286, 451, 452, 471, 480, 511, 568, 627, 695, 811, 820, 822, 831
- Czytanka 200
- Czytelnictwo a uniwersytety powszechnie 712
- Czytelnie 27, 35, 372 (Anglia); 614 (Galicja); 806 (Król. Polskie); 481 (Rosja); 422, 423 (Śląsk)
- „Dary” — Froebel 306, 307, 309
- Demokracja i wychowanie (Dewey) 757, 759, 760, 762, 767
- Demokratyzacja oświaty: demokratyzm kształcenia 65; oświatowy 73; równość w wychowaniu 92, 128; szkoły (Ks. Warszawskie) 156; demokratyzm w wychowaniu 307; Bieliński 317; Ameryka 161; Francja 382, 383, 390, 450; Pirogow 487, 488; Czechy 692; Rosja w 1905 r. 784; w Europie i Ameryce 835
- Dobór materiału nauczania 302 (Ziller); 763 (Dewey)
- Dobroczynne szkoły 12, 13 (Anglia)
- Dokształcanie: 12 (zawodowe); 27, 175 (terminatorów); 383 (robotników — Francja); nauczycieli 167, 224 (Niemcy); 490 (wg Pirogowa)
- Dom dziecięcy 671 (Karpowicza); 817, 820 (Montessori)
- Dom dziecka 69, 70 (Fourier)
- Doświadczenie: a poznanie 160; własne 544
- Dozory szkolne: Ks. Warszawskie 156, 164, 165; Król. Polskie 174; ży-

- dowskie 175—184; 215, 525 (Król. Polskie)
- Drożność szkolna 255, 333 (Król. Polskie)
- Dwujęzyczne szkoły 104 (Śląsk); 111, 112 (zab. pruski); 120 (Galicja)
- Dydaktyka 16; Pestalozzi 80, 82, 83; Trentowski 248, 300; Herbat 298
- Dyrekcja Edukacji Publicznej 154, 173
- Dyrekcja Wychowania Publicznego 182 (Król. Polskie)
- Dyrekcje naukowe 531 (Król. Polskie)
- Dyrektoriat a oświata: Francja 40, 41
- Dziecko: opóźnione w rozwoju 210—212; przestępcze 210—212; jego los w kapitalizmie 810
- Dyscyplina szkolna 149, 189 (Dobrolubow); 449 (jej historyczność); 527, wewnętrzna; 517 (Tolstoj)
- Dyskryminacja rasowa: Stany Zjedn. 352, 358, 755
- „Dziennik dla Dzieci” 200—202
- Ecole Normale Superieure 42, 830
- Eforat — Liceum Warszawskie 113, 114, 154
- Egzamin 16, 95, 121, 192, 254; dojrzałości 113; nauczycielski 52, 145, 167, 222, 280, 282, 679
- Ekonomia 451; polityczna w szkole 127, 130, 181, 452, 526, 627
- Eksperymentalna pedagogika 98
- Elementarne nauczanie 29, 30, 33, 73, 75, 83, 103, 116, 119, 126, 145, 163, 171, 221, 241, 242, 253, 463, 695
- Elementarne szkolnictwo: Francja 41, 44, 45, 48—51, 63 (Saint Simon), 77, 275—286, 388; Ameryka 348, 252; Austria 400; Anglia 25 (krytyka Ovena); 551, 555 (projekt Forstera); 693 (greckie); 693 (cerkiewne); 693 (klasztorne); 697 (wyznaniowe dobroczynne); Bośnia, Hercegowina 697; Bułgaria 694; Czarnogóra 697, 698; Czechy 691, 692; Dania 702—707 (szkoły ćwiczeń); Francja 282; Galicja 402, 595, 600; Król. Polskie 164, 174—177, 182, 329, 330, 333 (żydowskie), 527, 531, 646, 732, 733, 775 (stan higieny); Ks. Warszawskie 163, 168 (szkoły ćwiczeń), 155, 156, 164; Mazury i Warmia 261; Niemcy 562, 777; Poznańskie 220—223, 225, 241—243, 253, 257; Prusy 262, 567—569; Rosja 479—481 (ustawa), 488 (projekt Pirogowa), 512 (Uszyński), 635, 786 (1905 r.); Serbia 698; Warmia 265; W. M. Kraków 215—217; rozwój w XIX w. w Europie 824—827; ziemie polskie ogólnie 830; Pestalozzi 86, 87; baza materialna 216; wyznaniowe 343; wyznaniowe (Stany Zjedn.) 696; żydowskie 177, 523 (ustawa z 1861 r. w Król. Polskim); ogólnie 32, 48, 95, 107, 108, 144, 157, 166—170, 525
- Elementarze 170 (Wolskiego); 196, 200, 202, 288 (Niemcy); 657 (Promyka)
- Emancypacja kobiet 190, 707 (Anglia)
- Empiryczny kierunek nauki 744—746; pedagogiki 745, 746; 746 (Hall); 746 (Dawid)
- „Encyklopedia Wychowawcza” 655 (Król. Polskie), 678
- Entuzjastki 202, 203
- „Epika” 348 (Trentowski)
- Epoki rozwoju ludzkości 159 (Staszic)
- Estetyczne wychowanie, p. Wychowanie estetyczne
- Etyka 161, 162 (świecka — Staszic); 251 (Trentowski); 292, 348
- Etyka a ekonomia 162 (Staszic)
- Ewolucja 540 (teoria Spencera), 552
- Falanga 67, 68 (Fourier)
- Feministki 189, 193
- Feudalne tradycje w wychowaniu 90, 91
- Feudalny ustrój: walka z nim 96, 98, 112, 128, 157, 162, 321, 389, 397 (Diesterweg); 494 (krytyka Czernyszewskiego), 499; ogólnie 139, 159, 238, 239, 263
- Filantropowie oświatowi 13 (Owen); 18, 21, 22 (Anglia); 80 (filantropia — ocena Pestalozziego); 284 (Francja)
- Filantropiści 89, 90, 98
- Filareci i filomaci 135—137
- Filologia orientalna 314 (Rosja); ogólnie 478, 529
- Filozofia kultury 779 (Kerschensteiner); Oświecenia, jej wpływ 23, 59, 67, 161 (Staszic), 393—427

- Filozofowie Oświecenia: niemieccy 249, a wychowanie 433
- Fizjokratyzm 15, 76, 284
- Fizyka 71, 127, 148, 163, 242, 253, 282, 452, 461, 478, 483, 504, 543, 596, 627, 637, 639, 832
- Formalne kształcenie 82, 83, 91, 232, 397 (Diesterweg); 511 (Uszyński)
- Formalne stopnie, p. Stopnie formalne
- Francuska Liga Nauczania 622
- Freblizm 310, 311, 341 (Król. Polskie)
- Fundusz szkolny 46, 144 (u Czackiego); 215, 225, 280, 631 (Francja); 289 (Prusy); 332 (Król. Polskie); 352, 360, 361 (Stany Zjedn.)
- Geometria 83, 84, 163, 282, 337, 348, 463, 543, 596, 597, 811
- Germanizacja: Galicja 116—118, 120, 402, 403; Mazury i Warmia 262—273; Mazury 425; Poznańskie 224, 228, 419; Śląsk 103, 105, 106, 257—260, 587; Warmia 266, 267; ziemie polskie 830; ogólnie 104, 107—111, 120, 122, 123, 171, 217, 220, 561, 562, 566, 567—571, 578
- Gimnazjum: Bośnia 697; Galicja 118, 402, 602; Król. Polskie 329, 333, 336, 526, 527; Poznańskie 223, 226, 241; Prusy 289; Rosja 127, 131, 478, 481; zabór pruski 106, 107; okręg Czackiego 144, 147
- Głusi: zakłady nauczania 207—209
- Gmina a oświata 145 (zab. rosyjski); 280 (Francja)
- Gospodarstwo domowe w szkole 76, 126, 141, 191, 192, 193, 452, 596; wiejskie 122, 336 (Król. Polskie), 526, 597
- Gry i zabawy 141 (wf.), 489, 549, 670 (Karpowicz); 820 (Montessori)
- Guwernantka 141, 193, 526
- Harmonijny rozwój: Pestalozzi 77, 80, 81
- Hartowanie 140, 141
- Herbartyzm 301, 533, 610 (Galicja); 692 (Czechy); 766 (walka z nim); Dewey (838)
- Higiena 79 (pracy umysłowej — Pestalozzi), 126, 140, 149, 165, 336, 627, 694; szkolna 728; społeczna 732; wychowawcza 732, 812
- Historia (w szkole) 93, 97, 118, 127, 141, 148, 163, 171, 177, 181, 192, 193, 223, 242, 243, 245, 253, 282, 288, 289, 320, 324, 334, 358, 461, 463, 478, 483, 529, 544 (Spencer); 586, 597, 627 (Francja); 637, 704 (uniwersytety ludowe), 813; kultury 302; sztuki 320; oświaty 343—349 (Stany Zjedn. okresu kolonialnego)
- Humanistyczny kierunek kształcenia 108, 112, 530 (Król. Polskie); 97, 98, 324, 325 (Hercen)
- Idee: filozoficzne pojęcie 249; moralne 293, 294 (Herbart); wychowawczo-oświatowe 80—82 (Pestalozziego); 237—245 (Libelta), 377—384 (Carnota); 386 (Thiersa); 394—399 (Diesterwega); 408—413 i 419, 420 (Estkowskiego); 501—504 (Pisarie-wa); 91, 92, 97, 98 (Niemcy)
- Indywidualizacja 70, 131, 151, 324 (Hercen); 514 (Tołstoj); 728, 811, 812 (E. Key); 822 (Montessori)
- Inspektor: szkolny 54, 131, 185, 283 (szkół element. — Francja), 330, 634 (Rosja); generalny 47 (Francja); okręgowy 47 (Francja); 561—562 (Niemcy); w ustawach i przepisach szkolnych 267, 635 (Rosja)
- Instytuty
- jako szkoły żeńskie 85 (Yverdon); 188, 189, 505 (Smolny); 526 (Aleksandryjsko-Maryjny Wychowania Pannien)
- kształcenie nauczycieli 192—194, 339, 340 (Guwernantek); 328 (Nauczycieli Elementarnych); 361 (Pedagogiczny — Stany Zjedn.); 666 (projekt Dawida)
- jako zakłady wychowawcze 208, 209 (Głuchoniemych); 210 (Głuchoniemych i Ociemniałych); 212 (Moralnie Zaniebanych); 505 (Sierot)
- oświatowe 538 (Królewski do Szerzenia Wiedzy — Anglia); 803 (oświatowe — Król. Polskie)
- zawodowe rolnicze 182, 328 (Agro-nomiczny — Król. Pol.); 335, 523, 534 (Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa — Król. Polskie); 729 (Puławy)

- zawodowe techniczne 34, 35, 431, 707, 715, 832 (Mechaniki — Anglia); 182 (Politechniczny — Król. Polskie); 365 (Stany Zjedn.); 314 (Technologiczny); 314 (Inżynierów Cywilnych — Rosja)
- Internaty 45, 46, 382 (Francja); 599 (semin. naucz. — Galicja); 704 (uniw. ludowy)
- Izba Edukacyjna 114, 154, 157, 164, 166, 179
- „Jasna Polana” 485, 513—515
- Jednolitość: szkolnictwa 94, 384 (Niemcy); 488 (Pirogow); programu kształcenia 107, 253, 255, 319 (Bie-liński); wychowania 389 (Niemcy)
- Jednostronność: wychowania 138; kształcenia 240—242, 244
- Język ojczysty w szkole 64, 83, 91, 92, 93, 97, 109, 112, 115, 120, 122, 131, 132, 141, 148, 190, 195, 199, 217, 220, 225—228, 238, 252, 257, 261, 265, 266—268, 270, 271, 273, 289, 320, 337, 348, 402, 406, 423, 461, 483, 504, 510, 512, 521, 531, 567, 568, 575, 594, 635, 637, 649, 695, 782, 720, 803
- Języki klasyczne w szkole 64, 91, 112, 116—119, 122, 127, 130, 138, 146, 148, 171, 178, 223, 232, 254, 289, 337, 348, 488, 503 (Król. Polskie), 521, 523, 533, 538, 603, 632, 633, 638, 646
- Języki nowożytne w szkole 112, 118, 120, 122, 127, 141, 148, 171, 192, 193, 224, 254, 282, 283, 314, 320, 334, 402, 439, 452, 475, 482, 483, 504, 562, 631, 633, 639, 813
- Kaligrafia w szkole 127, 171, 177 (hebrajska), 334, 597
- Kapitalizm 61 (wg Saint-Simona); 66 (krytyka Fouriera); 315 (wg Bie-lińskiego); a oświata 240 (Libelt), 244; Ameryka 355, 356, 437, 544; jego skutki 809, 810
- Kara cielesna 295 (Herbart); 490 (Pirogow); 73, 121, 455, 499, 774; naturalna 811 (E. Key)
- Kierunek kształcenia: klasyczny: Anglia 538; Dania 703; Król. Pol-skie 344, 532, 533, 646; Niemcy 89, 91, 223, 289; Rosja 313, 437, 438, 488; realny: Galicja 603; Król. Polskie 334, 438, 532; Niem-cy 306; Rosja 148; ogólno-kształcący: p. Ogólnokształcący kierunek
- Klasowe wychowanie i oświata 11, 12, 14, 30, 31, 36, 244 (krytyka lite-racka), 515, 437, 825; Anglia 552; Austria 18, 119, 123; Francja 48, 50—59, 69, 73, 74, 87, 91, 107, 279; Galicja 402; Król. Polskie 646, 656; Ks. Warszawskie 153, 155, 157—282; Niemcy 288, 473, 475; Kerschensteiner 779; Rosja 129, 131, 483, 484, 639; Stany Zjedn. 348, 358; Spencer 580
- Kler a oświata i wychowanie: Anglia 12—15 (przeciw sekularyzacji), 18 (krytyka Lancastra), 19, 20, 23, 38, 551, 556; Austria 400; Bułgaria 696; Czechy 691; Francja 46, 48—52, 55—57, 280, 283, 387, 629 (ustawa Ferry'ego); Niemcy 92, 561; Rosja 313, 478, 635, 636; Stany Zjedn. 351, 358, 365; Szwajcaria 86; ziemie polskie 113, 121, 134, 138, 143, 144, 155, 166, 173, 182, 184, 215, 221, 341, 402, 567
- Kluby oświatowe 12, 27, 372, 431 (Anglia); 589 (Kasyno Katolickie — Chorzów); 422 (dyskusyjne — Śląsk); 424 (Konstytucyjny — Ma-zury); 467 (naukowe — Komuna Paryska)
- Kobieta a wychowanie i oświata 190, 195; a kultura polska 190, 195
- Koedukacja 191, 253, 451, 675, 676 (Król. Polskie); 697 (Bułgaria)
- Kolegium — szkoła średnia 45, 46 (Francja); techniczne 365 (Stany Zjedn.); 716 (Finsbury — Anglia)
- Kolejowe szkoły techniczne 721 (Król. Polskie)
- Komisja Edukacji Narodowej 107, 113, 128, 132, 133, 142, 143, 145, 147, 155, 157, 163, 167, 190, 195, 231, 593, 594, 850
- Komisja Oświaty (Komuna Paryska) 461—463

- Komisja Rządowa WRiOP Król. Pol. 173, 182, 185 (krytyka Trentowskiego), 329, 524, 525, 530
- Komisja Szkolna 132 (Rosja); 387 (Francja)
- Komisja dla Udoskonalenia Oświaty 642 (Rosja)
- Komitety: naukowe 478 (Rosja); szkolne 277, 280, 281, 285; (Francja); 128 (Rosja)
- Komuna Paryska 455—468, 617, 828—830 (wpływ na oświatę); 630 (wpływ na laicyzację)
- Komuny robotnicze 22, 23 (Owen)
- Kongresy: higieny i demografii 731; higieny szkolnej 735; psychologii 728; pedagogiczny 816 (Turyn); wf. 735; Robotniczy 392 (Niemcy); w sprawie szkolnictwa zawodowego 715
- Konserwatyzm a oświata: Anglia 32, 33; Francja 55, 56, 283, 384, 389, 626, 630; Galicja 597, 598, 609; Król. Polskie 173, 178, 182, 202, 333; Ks. Warszawskie 155; Niemcy 287—289, 310, 394; Rosja 129, 312; Stany Zjedn. 363, 358, 359; Szwajcaria 86
- Konspiracje młodzieży 123 (Galicja); 135 (Wilno)
- Kółka młodzieży 613 (Galicja); samokształceniowe 123
- Kraków: szkolnictwo 213—217; Uniwersytet 606; Akademia Umiejętności 608
- Krytyka wychowania tradycyjnego 516 (Tolstoj); 548 (Spencer); 675 (Świętochowski)
- Krzemieniec 147, 149, 150 (gimnazjum)
- Kształcenie dorosłych: Anglia 27, 33, 35 (Owen), 37 (program), 369, 370; Galicja 599—612; Francja 53, 283; Rosja 130 (dekabryści)
- Kształcenie pedagogiczne nauczycieli 29 (Anglia); 224 (W. Ks. Poznańskie); 526 (Król. Polskie)
- Kultura: polska w szkole 109 (zab. pruski); polska a kobiety 190 (Ks. Warszawskie), 217 (W. M. Kraków), 226 (Poznańskie); kultura polska 230, 231 (Poznańskie), 589 (Śląsk); walka o nią 111 (zab. pruski); kultura Ks. Warszawskiego 155; Mazur i Warmii 261; kultura ludowa 703 (Dania)
- Kulturkampf 560, 561, 567—572, 589, 719, 720
- Kursy: oświatowe i pedagogiczne: Anglia 12, 708; Galicja 120, 121 (dla nauczycieli), 614; Król. Polskie 531, 532, 652, 670, 801; Niemcy 288; Rosja 481; zabór rosyjski 148 (dodatkowe); naukowe: Komuna Paryska 467; prawne: Ks. Warszawskie 178; przemysłowe: 148 (zabór rosyjski); rolnicze 598 (Galicja po 1895 r.); wieczorowe 454 (Anglia), 283 (Francja); zawodowe 716 (Anglia), 604, 605 (Galicja); wychowawczyń ochronek 285 (Francja), 307 (wych. przedszkole, Froebel)
- Kwalifikacje nauczycieli: Austria 402, 409 (średnie), 595; Francja 280, 428, 622; Galicja 118, 120—145, 596, 599, 679; Król. Polskie 525, 337; Ks. Warszawskie 167; Niemcy 95; Rosja 501 (Dobrolubow), 490 (Pirogow), 506, 512 (Uszyński), 635; Śląsk 104; W. Ks. Poznańskie 235 (ochroniarek); W. M. Kraków 216
- Laicyzacja: Anglia 27, 30, 31 (Bentham), 33, 451—454, 551—553, 556, 557; Francja 44, 275, 276, 278, 287, 382, 457, 463, 633; Komuna Paryska 458, 620, 621; Ks. Warszawskie 154, 166, 623 i 626; Król. Polskie 179, 798; Niemcy 392, 394, 396, 559, 561 (po ustawie 1872 r.); Prusy 475; Rosja 320 (Bieliński), 326 (Hercen), 428; Stany Zjedn. 346, 362, 358, 365; W. Ks. Poznańskie 246; zabór rosyjski 134, 145, 146; Szwecja 813 (E. Key); ogólnie 829
- Liberalizm: Anglia 538, 539, 544, 825, 826 (a upaństwowienie szkoln. element.); Austria 691; Dania 702; Rosja 635—636; W. Ks. Poznańskie 231; marksizm 431
- Liberalizm pedagogiczny 155, 157; Anglia 551; Austria 399—403;

- Francja 277; Król. Polskie 181, 182; Niemcy 390; Rosja 429—495 (Czernyszewski); W. Ks. Poznańskie 223, 228, 230, 251; zabór rosyjski 134; w polityce oświatowej 131, 220 (Rosja)
- Liceum: Francja 45; Król. Polskie 111, 112, 525 (Warszawa); Krzemienieckie 149; W. Ks. Poznańskie 254
- Liczba 82, 83 (Pestalozziego jako punkt wyjścia metody nauczania element.)
- Liga Wychowania Narodowego 556 (Anglia), 627, 631
- Literatura 694; w szkole 93, 112, 148, 242, 245, 320, 324, 348, 439, 440, 483, 503; dziecięca i młodzieżowa 194, 196—200, 202, 203; literatura a wychowanie 198; narodowa 97; polska 135, 141, 180, 181, 193, 195, 217
- Logika 334, 534; logika w szkole 148, 171; logika wychowania 745 (Karpowicz)
- Lubelskie Tow. Szerzenia Oświaty „Światło” 807
- Matematyka lub rachunek w szkole 71, 75, 83, 84, 103, 116, 118, 126, 148, 163, 165, 192, 193, 221, 223, 231, 242, 253, 254, 282, 286, 288, 289, 337, 451, 452, 461, 463, 471, 478, 480, 483, 488, 504, 526, 529, 543, 596, 597, 627, 635, 639, 811, 813, 820, 822
- Materialiści francuscy — ich wpływ 20, 25, 67
- Materializm dydaktyczny 511 (Uszyński)
- Matura 85 (Niemcy); 178 (Król. Polskie); 401 (Austria 1849 r.); 632, 633 (Francja)
- Mechanika w szkole 146, 148, 254, 451, 543
- Medycyna 135, 178, 179, 478, 529
- Metoda: Bella i Lancastra 175, 351, 694 (Bułgaria); dźwiękowo-analityczna 170; dogmatyczna 397 (Diesterwega); heurystyczna 397 (Diesterwega); katechetyczna 830; pamięciowa 122, 222; migowa 208, 209 (głusi); seminaryjna 711 (uniw. powszechne); żywego słowa 704 (uniw. ludowe); badań pedagogicznych 666 (Dawid); Estkowskiego 407; Pestalozziego 80; pogładowa 16, 18, 21, 26, 70, 509; Herbarta 297—301; Hercena 325; syntetyczno-dźwiękowa 170
- Metodyka nauczania początkowego 79, 170
- Mieszczanstwo: Anglia 826 (a szkoln. elementarne), 832 (a szkoln. zawodowe), 834, 835 (a szkoln. średnie); Francja 276, 388, 715 (a szkoln. zawodowe), 825, 826 (a szkoln. elementarne); Galicja 593 (a oświata); Król. Polskie 340; Ks. Warszawskie 157, 171; Niemcy 287, 290, 304, 385, 399, 775 (a szkoln. elementarne); W. M. Kraków 213; W. Ks. Poznańskie 222, 223, 226, 229, 244, 254
- Model: esencjalistyczny 765, 768, 771; dydaktyki pajdocentryczny 765; a Herbartowski 766
- Monitorzy 16, 17
- Montessoryzm 823 (w świecie); 23 (w Polsce)
- Moralność 20, 25 (a środowisko i ustrój); 62 (wg Saint-Simona); 159, 251 (wg Trentowskiego); 293, 294, 298 (wg Herbarta); 326 (Hercen); 499 (jej kształtowanie — Dobrolubow); 777 (społeczna — Kerschensteiner); 362 (świecka — Stany Zjedn.); 546 (jej historyczność — Spencer); 547 (empiryczna — Spencer); patrz też Wychowanie moralne
- Mundur szkolny 247, 533
- Muzeum: Pedagogiczne 736 (Lwów); Higieny Ludu 738 (Częstochowa); Zdrowia 737; Historii Naturalnej 42 (Francja);
- Muzyka w szkole 54, 127, 141, 146, 149, 168, 192, 236, 320, 451, 482, 587, 627, 831
- Nadworna Komisja Studiów, p. Władze oświatowe...
- Nadzór szkolny 69, 180 (Francja); 121 (Galicja); 331, 527 (Król. Polskie); 154, 165 (W. Ks. Warszawskie); 107, 113 (zab. pruski); 145 (zab. rosyjski); 128, 130, 312, 478, 480, 481 (Rosja)

- Narodowa Liga Wychowania 555
(Anglia)
- Natura dziecka 25 (Owen); 317 (Bielniński); 498 (Dobrolubow)
- Naturalna kara 547 (Spencer), 811 (E. Key)
- Nauczanie: pod kierunkiem 758; problemowe 769; zespołowe 759, 769; wychowujące 296—297 (Herbart); 302 (Ziller); 490 (Pirogow); 495 i 499 (Czernyszewski)
- Nauczyciel: Anglia 30 (jego kształcenie — Wilderspin); Czechy 831 (kształcenie); Francja 44, 46, 47, 49 (elementarny), 278, 388, 621; 466 (Komuna Paryska); Galicja 122 (gimnazjalny); Król. Polskie 330, 645, 648 (elementarny), 337 (kształcenie); Ks. Warszawskie 167, 168 (elementarny); Niemcy 398 (kształcenie); Poznańskie 222, 231, 253, 254, 255 (elementarny); Prusy 470; Rosja 130, 131 (kształcenie); 635; Śląsk 103 (parafialny); zab. pruski 566; zab. rosyjski 134, 144, 145—148 (kształcenie)
- Nauczyciel w ujęciu teoretyków pedagogiki 500, 501 (Dobrolubow); 769 (Herbart); 325 (Hercen); 13, 16, 17 (Lancaster); 817 (Montessori); 490 (Pirogow); 515 (Tołstoj); 511, 512 (Uszyński)
- Nauczyciel: rola w środowisku 408 (Poznańskie); a ruch rewolucyjny 785 (Rosja 1905 r.); a strajk szkolny 1905 r. 798; a uczeń 185, 215
- Nauczycielki 190, 193, 622
- Nauczycielski ruch związkowy 800, 801
- Nauka moralna 79, 113, 148, 153, 165, 177, 192, 194, 245, 282, 347, 348, 381, 463, 627, 694
- Nauka o rzeczach 83 (Pestalozzi); 170 (Ks. Warszawskie); 471 (Estkowski); 664 (Dawid)
- Neohumanści 89, 91, 223, 289
- Niedzielne szkoły 12, 13 (Anglia); 242 (Stany Zjedn.); 351, 480, 481 (Rosja)
- Niemiecki Związek Nauczycielski 565
- Niewidomi 209, 210
- Obowiązek szkolny: Anglia 552, 556; Austria 595; Czechy 692, 698; Francja 280, 381, 428, 435, 450, 553, 617, 620, 829; Galicja 116, 117; Król. Polskie 332, 338; Ks. Warszawskie 156; Niemcy 288, 558, 559, 716; Stany Zjedn. 344, 754; Śląsk 103, 105; zab. rosyjski 146
- Obserwacja 82, 84, 545 (metoda)
- Ochronki 200, 304; ochronki wiejskie 233, 234 (Cieszkowski — projekt); urządzenie 235 (Cieszkowski); Czechy 690; Francja 284, 380, 463, 567; *salles d'asile* 285
- Odczyty 575; uniwersytet powszechny 708 (Anglia); 612, 614 (Galicja)
- Odżywianie 548, 549 (Spencer)
- Ogólnokształcący kierunek: Anglia 711; Austria w 1849 r. 401; Francja 632; Galicja 603; Król. Polskie 329; Ks. Warszawskie 167; Niemcy 287, 289; Rosja 479; Stany Zjedn. 347; W. Ks. Poznańskie 242, 254; zabór rosyjski 147, 148; Bieliński 320; Hercen 324; Pirogow 489; Staszic 163
- Ogólnoniemieckie Stowarzyszenie Nauczycieli 390
- Ogród: botaniczny 215; szkolny 812 (E. Key); Raua 732 (Król. Polskie)
- Ogródki dziecięce 307, 308 (Froebel); 597 (Galicja)
- Okręg Naukowy Warszawski 329, 523, 531
- Opłaty szkolne 149 (zab. rosyjski); 334, 336 (Król. Polskie); 569 (Ks. Poznańskie)
- Organizacja szkolnictwa: Anglia 708, 711, 712 (uniwersytet powszechny); Austria (1849 r.) 401; Galicja 118, 122 (gimnazjum), 717 (szkoln. zawodowe); Król. Polskie 525 (szkoln. średnie), 531 (szkoln. elementarne); Niemcy 562 (szkoln. elementarne); Rosja 128, 130 (uniwersytet), 312; Stany Zjedn. 564; zabór pruski 108, 112 (Liceum Warszawskie); zabór rosyjski 145 (szkoln. elementarne), 148 (gimnazjum w Krzemieńcu); wychowania 71 (Fourier); 253—255 (Trentowski)
- Organizacje studenckie 607 (Galicja); 643 (Rosja)
- Osobowość 318 (Bielniński); 763 (De-

- wey); 497 (Dobrolubow); 323, 324 (Hercen); 726, 728, 743
- Oświata: Francja — Komuna Paryska 457—468; Król. Polskie 802; Śląsk 102—106; zabór austriacki 115—123; zabór pruski 103—114; oświata — jej stan 74 (Szwajcaria za Pestalozziego); 362 (Murzynów w Stanach Zjedn.); 125—150 (w Rosji)
- Oświata i państwo 314 (Rosja); jej rola społeczna 241 (W. Ks. Poznańskie); a społeczeństwo 278 (Francja), 317 (Bieliński), 493 (Czernyszewski), 323 (Hercen); a ustrój 368 (Anglia), 156 (Ks. Warszawskie)
- Oświata dorosłych: Anglia 12, 454, 716; Francja 883, 884, 451, 621; Galicja 614; Król. Polskie 652, 702—712, 802; Niemcy 1850 r. 471; Rosja 481; rozwój w Europie i Ameryce 833
- Oświata ludu: Anglia 15; Francja 279, 282; Galicja 121, 402; Król. Polskie 331, 332, 526, 530; Ks. Warszawskie 153, 154, 164—172, 203; Niemcy 93, 288, 289, 473; Okręg Wileński 134, 146; Prusy 470; Rosja 130 (dekabryści), 634—637, 642; Szwajcaria 73, 87; Śląsk 103—106, 108, 110, 115, 117, 120; W.M. Kraków 216; W. Ks. Poznańskie 233, 234, 238—240, 243; Warmia 267; ziemie polskie ogólnie 738; Bieliński 317; Estkowski 409—412; Ferry 618; Trentowski 253; Tołstoj 515; Uszyński 503; Towarzystwo Oświaty Ludowej 575
- Oświata sanitarna 729, 737
- Oświecenie: wpływ 23 (Anglia); 159 (Ks. Warszawskie); 173 (Król. Polskie); 196, 198 (Ks. Warszawskie i Król. Polskie)
- Pajdocentryzm 759, 762—765, 771 (Dewey); 517 (Tołstoj)
- Pamięć 142, 252, 723 (Ebbinghaus); pamięciowa metoda 253 (Trentowski) 397
- Państwo: a kościół 463 (Komuna Paryska); a oświata 554 (Anglia), 55—57 (Francja); 348, 349, 351 (Stany Zjedn.); a szkoły elementar-
- ne 20 (Anglia); a szkoła w ogóle 276—278 (Francja)
- Parafialne szkolnictwo 13 (Anglia); 115 (Galicja)
- Pedagogiczne kształcenie 192; przygotowanie ochraniarek 234, 235; przygotowanie pedagogiczne 285, 525
- Pedagogika jako przedmiot 180, 395—397 (u Diesterwega); 192, 293 (u Herbarta); 294—295 (podział Herbarta)
- Pedagogika: eksperymentalna 250; naturalna 546 (Spencer), 809 (E. Key); narodowa 138—142 (J. Śniadecki); personalistyczna 774; przedszkolna 308—309 (Froebel); reformy 773—775; społeczna 99, 774; jej unaukowanie 745 (Herbart), 745 (Karpowicz), 745 (Kerschensteiner); jako nauka 506 (Uszyński); a ustrój 295 (Herbart)
- Pedagogizacja rodziców 819 (Montessori)
- Pedologia 667, 668
- Pensje: żeńskie 340 (Król. Polskie); 165 (Ks. Warszawskie), 189, 190—192 (Ks. Warszawskie i Król. Polskie); 129 (Rosja); 227, 254, 572 (W. Ks. Poznańskie)
- Pestalocyzm 29 (Anglia); 121 (Galicja); 167, 170 (Ks. Warszawskie); 94, 95, 288, 290, 305, 393, 397, 398, 473—775, 827 (Niemcy); 361, 754 (Stany Zjedn.); 85—87 (Szwajcaria — Fellenberg); 255 (W. Ks. Poznańskie); 110 (zab. pruski); 417 (Estkowski); 540—546 (Spencer)
- Pisarze literatury dziecięcej 198—200, 202, 203, 683—687
- Pisarze pedagogiczni polscy 230, 232—255 (Poznańskie)
- Płatność nauki 280 (Francja); 521 (Król. Polskie)
- Pływanie 142, 149, 217
- Podatek szkolny 555
- Podręczniki 27 (Anglia); 400 (Austria); 690, 691 (Czechy); 54 (Francja); 122, 123, 596 (Galicja); 186, 531 (Król. Polskie); 193 (Ks. Warszawskie i Król. Polskie), 168 (dla nauczycieli elementarnych w Ks. Warszawskim); 97, 288 (Niemcy); 129 (Rosja); 103 (Śląsk), 222, 232

- (W. Ks. Poznańskie); 266, 267 (Warmia); 107, 108, 113 (zab. pruski); 132, 143, 148 (zab. rosyjski); 519 (Tolstoja); 510—512 (Uszyńskiego)
- Poglądowość 82, 84, 252, 407, 489, 509, 510, 545
- Polemika wokół kształcenia kobiet 675, 676 (Świętochowski); 679 (Galicja)
- Policyjna kontrola szkoły 185, 533, 534 (Król. Polskie); 130—131, 478, 790 (Rosja)
- Politechniczne kształcenie: a praca ręczna 435, 438, 439, 442, 445, 448; rys historyczny 14
- Politechnika 718 (rys historyczny w Europie); 607 (Galicja); 719 (ziemie polskie); 788 (Rosja); Warszawska 792 (strajk 1905 r.)
- Polityka oświatowa 118, 119 (Austria); 276 (Francja), 329—342, 521, 530—535 (Rosji w Król. Polskim); 155—157 (Ks. Warszawskie); 267—271 (Mazury i Warmia); 565 (Niemcy); 107, 110, 439, 445, 470, 471 (Prusy); 219, 220, 224—230 (pruska w Poznańskim); 266—268 (pruska na Warmii); 566, 573 (pruska na ziemiach polskich); 125—131, 312—314 (Rosja); 257—560 (Śląsk); 594—598 (Szkolna Rada Krajowa)
- Polska Akademia Umiejętności 608, 609
- Polska Macierz Szkolna 735, 806 (Król. Polskie)
- Polska Szkoła Towarzystwa Przemysłowego 572
- Polska Szkoła Towarzystwa Młodzieży Kupieckiej 572
- Polski Związek Nauczycielstwa 801
- Polskie Towarzystwo Badań nad Dziećmi 802 (Król. Polskie)
- Polskość, jej stan 102—103, 257, 421 (Śląsk); 260, 261 (Mazury i Warmia); szkolnictwa 217 (W. M. Krakowa); walka o polskość 648—654 (Król. Polskie); 105, 422—424, 569—674, 557—560 (Śląsk); 267—273 (Warmia i Mazury); 576—578 (zab. pruski)
- Pomoce szkolne 149 (Krzemieniec); 178, 180 (Król. Polskie); 236 (Poznańskie); 631 (Francja); 777 (Niemcy); 812 (Szwecja)
- Ponadwyznaniowość 372 (czartystów — Anglia); 396 (Diesterwega); 155, 156, 166 (Ks. Warszawskie)
- Popularyzacja nauki 612 (Galicja); 704—707 (Dania); 707—712 (Anglia)
- „Poradnik dla Samouków” 804
- Powieści 683 (podróżniczo-przygodowe); 685 (pedagogiczne); 77 (Pestalozzi)
- Powszechna oświata 377 (Francja)
- Powszechna wystawa 538 (Anglia); 554 (Francja)
- Powszechność nauczania 31 (Bentham); 381 (Francja); 344 (Stany Zjedn.)
- Poznanie 298—300 (Herbart); 433 (Locke); 82 (Pestalozzi); 83 (poznanie naturalne Pestalozziego); 160 (Staszic); 249 (Trentowski); 508—510 (Uszyński)
- Poznańskie 562, 576, 586 (strajk szkolny); 648, 719, 720 (szkolnictwo zawodowe)
- Pozytywiści 693 (Czechy); 198, 654, 656 (Król. Polskie); warszawscy 656, 730
- Praca 28 (Anglia); jej znaczenie społeczne 67, 68 (Francja); a wychowanie 94 (Niemcy), 142 (zab. rosyjski), 163 (Ks. Warszawskie), 449, 450 (marksizm), 450 (Anglia); 465, 466 (a wychowanie moralne — Komuna Paryska), 561 (Bebel), 321 (Bieliński), 494, 495 (Czernyszewski), 499 (Dobrolubow), 70, 71, 76 (Fourier), 611 (Jordan), 23, 26 (Owen), 77, 85 (Pestalozzi), 647 (wg „Proletariatu”), 235 (ochronka Cieszkowskiego); fabryczna dzieci 13, 22, 432 (Anglia), 288 (Niemcy), 782 (Rosja), 240 (Poznańskie), 21 (Owen), 437—439 (a rozwój psychofizyczny — marksizm); fabryczna kobiet 284 (Francja); fizyczna a umysłowa 23 (Owen), 504—505 (Pisariew), 465, 467 (Komuna Paryska), 444, 449 (marksizm); jej podział 504, 505 (krytyka Czernyszewskiego); nieletnich 732; organiczna 229 (Poznańskie), 573, 574 (zab. pruski); ręczna a wychowanie 442—445 (marksizm)
- Praca ręczna 28, 29 (Anglia); 286, 627

- (Francja); 597, 601, 602 (Galicja); 774, 775 (Niemcy); 483 (Rosja); 698 (dla dziewcząt — Serbia); 743 (kraje skandynawskie); 757 (Stany Zjedn.); 224 (W. Ks. Poznańskie); 141 (zab. rosyjski); 744 (ziemie polskie); 776 (Kerschensteiner); 812 (E. Key); 820, 821 (Montessori); 78, 79 (Pestalozzi); 504 (Pisariew); 732, 739 (Marks)
- Praca: świetlicowa 576; umysłowa a zdrowie 550 (Anglia); wytwórcza w szkole 743 (kraje skandynawskie)
- Praktyka pedagogiczna na studiach 146 (zab. rosyjski); 290 (Niemcy)
- Prawa natury: w wychowaniu 81, 82, (Pestalozzi); 161 (wpływ — Staszic); 452 (Komuna Paryska); rozwojowe dziecka 81 (Pestalozzi); 516 (Tolstoj)
- Prawo 119, 130; w szkole: 627 (Francja), 179, 181, 522, 529 (Król. Polskie), 163, 165, 171 (Ks. Warszawskie), 478 (Rosja), 243, 253 (W. Ks. Poznańskie), 146, 148 (zab. rosyjski), 431 (marksizm); częstotliwości 295 (Herbart); kolarzenia 295 (Herbart); syntezy twórczej 726 (psychologia)
- Preparanda 470 (Prusy); 571 (Poznańskie)
- Proboszcz a szkoła 692 (Czechy); 283, 387 (Francja w okresie Wiosny Ludów); 120 (Galicja); 166, 168 (Ks. Warszawskie); 254 (W. Ks. Poznańskie); 145 (zab. rosyjski)
- Profesorowie: uniwersytetu 215, 216, 290, 606, 607 (Krakowskiego), 181, 192 (Warszawskiego), 133, 135, 138 (Wileńskiego), liceum 150 (Krzemienieckiego), Akademii Sztuk Pięknych 608 (Kraków)
- Progimnazja 530 (Król. Polskie); 482 (Rosja); 223 (W. Ks. Poznańskie); 488 (projekt Pirogowa)
- Program: wychowania przedszkolnego 29 (Wilderspin), 308—310 (Froebel), 285, 286 (ochronki — Francja), 820, 821 (Montessori); szkół elementarnych: Anglia 13 (szkoły niedzielne), 14, 15; Francja 49, 54, 55 (szkoły wzajemnego nauczania), 282, 463 (Komuna Paryska), 627 (ustawa z 1881 r.); Galicja 596; Król. Polskie 117, 330; Ks. Warszawskie 165, 166; Niemcy 288, 471, 564; Rosja 635; Szwajcaria 76, 79, 83; W. Ks. Poznańskie 242, 243; zab. pruski 107; żeńskich elementarnych: Bułgaria 695; Rosja 483; szkoły elementarnej u teoretyków wychowania 461 (Blanqui), 452 (Ellis), 777 (Kerschensteiner), 811, 812 (E. Key), 451 (Lovett), 504 (Pisariew), 255 (Trentowski); szkolnictwa średniego: Francja 45 (liceum), 46 (kolegium), 632, Galicja 223 (neohumanistyczny), 118, 603 (gimnazjum), 603 (realne); Król. Polskie 336 (realne), 526 (gimnazjum), 340 (żeńskie); Ks. Warszawskie 171 (podwydziałowe), 171 (wydziałowe); Niemcy 562; Rosja 127 (gimnazjum), 188 (Instytut Smolny — żeńska); Stany Zjedn. 348, 364, 756; Poznańskie 232; zab. pruski 112 (humanistyczny), 113 (matematyczno-przyrodniczy); zab. rosyjski 148 (humanistyczny); 813 („szkoła przyszłości” — E. Key); 244, 245 (realna — Libelt); 502, 503 (krytyka Pisariewa); szkół wyższych 38 (uniwersytetu w Londynie), 120 (Szkoly Głównej — Galicja); program kształcenia — ogólnie 319—321 (Bieliński), 141 (J. Śniadecki), 162, 164 (Staszic); kształcenia kobiet 141 (zab. rosyjski); 543, 544 (Spencer), 675 (Świętochowski); kształcenia zawodowego 631 (Francja); 392 (rzemieślniczego — Niemcy); 171 (szkół rzemieślniczo-niedzielnych — Ks. Warszawskie); 689 (Amerlinga — Czechy)
- Programy oświatowe 130 (dekabrystów); 136, 137 (filomatów), 457—461 (Komuny Paryskiej); 599 (ludowców — Galicja); 553 (Narodowej Ligi Wychowania); 599 (organizacji robotniczych — Galicja); 647 („Proletariatu” — Król. Polskie); 552 (radykałów angielskich); 784

- (rewolucji 1905 r.); 798 (SDKPiL i PPS); 471 (Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej — Niemcy); 570 (Towarzystwa Narodowego); 704, 705 (uniwersytetów ludowych — Dania); 711 (uniwersytetów powszechnych — Anglia); 337 (Kursy Dodatkowe — Król. Polskie)
- Programy: erfurcki 559; Francuskiej Ligi Nauczania 622; Gotajski 558, 559; organizacji młodzieżowych 613 (Galicja); Towarzystwa Nauczycieli Szkół Ludowych 600 (Galicja); Związku Nauczycielstwa 801
- Progresywizm w nauczaniu 83, 765, 769
- Projekty: reformy szkolnej 277 (Barthe), 31 (Bentham, Mill), 32 (Brougham), 410 (elementarnej — Estkowski), 556 (elementarnej — Foster), 346, 347 (Franklin), 347 (Jefferson), 524 (oświatowej — Król. Polskie), 488 (oświatowej — Pirogow), 475—477 (elementarnej — Sacka), 246—248 (Trentowskiego), 488 (Lovetta), 619—621 (republikanów — Francja), 163 (Staszica); ochronki wiejskiej 233, 237 (W. Ks. Poznańskie); seminarium nauczycielskiego 146 (Czacki); uniwersytetu 347 (Washingtona)
- „Proletariat” 647 (Król. Polskie)
- Proletariat a oświata 382 (Francja); 432, 434 (Anglia)
- Prywatne: nauczanie 652, 654, 656, 657; szkoły 45, 48 (Francja), 128 (Rosja), 649 (wiejskie — Król. Polskie), 677 (żeńskie — Król. Polskie)
- Przedmioty nauczania: humanistyczne 92, 93, 97, 118, 127, 324, 439, 627, 704; ideowo-społeczne 455; matematyczno-przyrodnicze 27, 71, 83, 84, 91, 97, 118, 120, 121, 127, 131, 163, 171, 232, 289, 306, 324, 336, 431, 439, 442, 455, 463 (projekt Pirogowa), 488, 533, 627, 633, 829; ogólnokształcące 146, 163, 192, 193; pedagogiczne 224, 337, 348, 543, 597, 831; techniczne 402
- Przekonania — ich formowanie 302 (Ziller); 499 (Dobrolubow)
- Przemysłowcy a oświata 621 (Francja); 755 (Stany Zjedn.)
- Przygotowanie zawodowe 29, 41, 42, 108, 167, 451; pedagogiczne 42 (Ecole Normale Superieure); 490 (Pirogow)
- Przyrodznawstwo 42, 126, 127, 148, 163, 171, 192, 242, 253, 288, 289, 320, 324 (Hercen), 358, 396, 451, 452, 483, 504, 510 (Uszyński), 562, 596, 597, 637, 639, 694, 705 (uniwersytetów ludowych), 813 (E. Key), 821 (Montessori), 831
- Psychologia 293, 295—300 (Herbart); 160 (Staszic); 250, 251 (Trentowski); 509 (Uszyński); 503 (Pisariw); 662—664 (J. Wł. Dawid); 541 (Spencer); eksperymentalna 297, 722 (Wundt); a wychowanie 296, 298 (Herbart), 506, 728, 211 (wychowanie upośledzonych); wychowawcza 250; a dydaktyka 728, 831; rozwój badań psychologicznych 722—728; postaci 726 (N. Wetheimer)
- Psychologizm w pedagogice 839, 840
- Public school 33 (krytyka), 550, 557 (Anglia)
- Publicystyka feministyczna 674 (Król. Polskie); 56 (Francja); 231 (Poznańskie)
- Publicystyka higieniczna 738 (ziemie polskie)
- Publicystyka oświatowa: Anglia 369, 370; Francja 52, 53, 55, 829; Galicja 402, 600, 603, 610; Śląsk (w walce o polskość) 588, 590; Król. Polskie 654—656, 659—671, 801, 802, 804; Niemcy 392, 475; Rosja 502 (Pisariw), 515 (Tolstoj); Szwajcaria 75 (Pestalozzi); Stany Zjedn. 359; zabór pruski 573; publicyści 560 (Bebel), 594, 609 (Dietl), 396 (Diesterweg), 408, 409 (Estkowski), 670 (Karpowicz), 559, 560 (Liebknecht), 420, 421 (Lompa), 790 (Lenin), 809, 810 (E. Key).
- Racjonalizm 23, 24, 131, 155 (XVIII w.), 160; 813 (E. Key); 248 (Trentowski)
- Rada: dozorcza dam 191; oświatowa 47

- (Francja Napoleona); Szkolna Krajowa 402, 594—610 (Galicja); rady szkolne 481, 635 (Rosja); Politechniczna 182 (Król. Polskie); Wychowania Publicznego 329, 331, 333 (Król. Polskie); Pedagogiczna 401 (Austria); Główna Opiekuńcza Zakładów Dobroczynnych 234 (Poznańskie); Miejska 526 (Król. Polskie); Narodowa 402 (Galicja); Rуска Rada Narodowa 481 (Galicja)
- Reformy oświaty i wychowania: Anglia 33 (szkoły średnie), 554; Austria 117, 339, 401, 403; Francja 43, 44 (Napoleona), 276—283, 384, 385 (1850 r.), 345, 633 (licea), 829 (elementarna); Galicja 119; Król. Polskie 523—531 (Wielopolskiego); Ks. Warszawskie 179 (Uniwersytet Krakowski); Niemcy 91 (szkół wyższych); Rosja 131 (1826 r.); 132 (projekt Czartoryskiego), 478—484, 521 (szkoły realne w 1888 r.), 639; Stany Zjedn. 358; W. M. Kraków 215, 216 (uniwersytetu); zabór rosyjski 143 (Czackiego)
- Regres oświatowy: Austria 400 (po 1848 r.); Francja 51 (po 1815 r.), 384—389; Galicja 598; Król. Polskie 182, 330—335, 337—339; Rosja 312, 788 (szkolnictwo średnie po upadku rewolucji 1905 r.); Estkowskiego 417
- Regulatywy pruskie 302, 395, 470, 471
- Religia w szkole: Anglia 27; Francja 44 (Napoleon), 49—51, 55, 277, 278, 282 (i wychowanie), 385, 627, 632; Galicja 118—120; Król. Polskie 175, 185, 334, 337, 192; Ks. Warszawskie 153, 155, 165; Niemcy 288, 559, 563; Prusy 471; Rosja 127, 130, 131 (1826 r.), 635, 637, 480, 483; W. Ks. Poznańskie 221, 236, 242, 243, 253; zabór pruski 568; teoretycy wychowania 326 (Hercen a wychowanie moralne), 434, 447 (Marks), 512 (Uszyński), 813 (E. Key)
- Rewolucja 1905 r. 648, 792 (wpływ na Król. Polskie); 802 (a ruch oświatowy w Król. Polskim); 783, 788 (w Rosji)
- Rewolucja przemysłowa 748, 749 (Stany Zjedn.); a wychowanie 751 (Stany Zjedn.)
- Rewolucyjni demokraci 314—326, 485 (Rosja); 501—505 (Pisariew)
- Robotnicza oświata: Anglia 12, 30, 31, 34, 35, 368—372; Francja 53, 383
- Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci 823 (wpływ Montessori)
- Robotnicze Stowarzyszenie Oświatowe 709 (Anglia)
- Robotnicze organizacje oświatowe 22 (Anglia)
- Robotnicze szkolnictwo 450, 455 (Anglia)
- Robotniczy Komitet Wychowania 556 (Anglia)
- Rolnictwo w nauczaniu 76, 146, 148, 163—165, 382, 526, 705 (uniwersytety ludowe)
- Rolnicze kształcenie 85, 122, 142, 398, 523, 604, 631, 719, 720, 807 (Rolnicza Szkoła Wyższa w Dublinach); przygotowanie rolnicze 145, 146
- Ruch ludowy a oświata 599 (Galicja); 808 (Król. Polskie)
- Ruch nauczycielski 475 (Niemcy); 600, 601 (Galicja)
- Ruch oświatowy 802, 803 (Król. Polskie)
- Ruch robotniczy: a oświata — Anglia 22 (Owen), 367—372, 551, 553, 556, 707, 709, 827 (szkolnictwo elementarne); Francja 375—377; Galicja 599; Król. Polskie 804; Niemcy 392, 471, 473—476, 558, 559; Rosja 641, 642; Stany Zjedn. 356, 357, 359; Marks, Engels o oświacie 431—468, 837
- Rusyfikacja 132, 312, 330—335, 340, 531—534, 646, 648, 652, 677, 787, 813, 830
- Rysunek w nauczaniu 54, 83, 120, 127, 141, 149, 166, 171, 192, 314, 334, 336, 402, 461, 463, 519, 538, 596, 597, 627, 637, 716, 757, 811, 831
- Samodzielność dziecka 73, 83 (Pestalozzi); 498, 499, 501 (Dobrolubow); 503 (Pisariew); 519 (Tolstoj); 545 (Spencer), 774; samodzielna praca ucznia 812 (zasada E. Key)
- Samokształcenie 370 (Anglia); 613, 614 (Galicja); 647, 648 (Król. Polskie); 787 (Rosja); a uniwersytet powszechny 712

- Samorząd gminny a szkoła 45, 49, 51
 Samorząd uczniowski 54, 779 (Kerschensteiner)
- Sąd koleżeński 54, 149
- Sieć: ochronek 342 (Król. Polskie); szkolna 631 (Francja po 1871 r.); 163, 164 (Ks. Warszawskie); 103, 105 (Śląsk); 144 (projekt Czackiego); szkolnych 381 (Francja); 170 (Ks. Warszawskie); 226 (Poznańskie)
- Składka szkolna: Król. Polskie 182, 184, 332, 339, 525; Ks. Warszawskie 156, 164, 174
- Slöjd 740—743; 741 (jego istota)
- Socjalistyczna organizacja młodzieży 796 (Król. Polskie)
- Socjaliści a praca ręczna w szkole 744 (kraje skandynawskie)
- Socjaliści utopijni 59—72 (poglądy na wychowanie), 837, 838
- Socjalizm a oświata: marksizm 435; utopijny 491 (Czernyszewski), 322 (Hercen), 20, 22, 23 (Owen), 53 (twórcy francuscy)
- Spółeczna akcja oświatowa 622, 623 (Liga Nauczania — Francja); 611—613 (Galicja); 652, 656—659 (Król. Polskie) 574—576 (zab. pruski)
- Stan oświaty: Anglia 537, 538; Bośnia i Hercegowina 696 (szkolnictwa); Czarnogóra 698; Francja 621; Galicja 614; Król. Polskie 645—647 (stan szkolnictwa), 648, 649 (szkolnictwo wiejskie), 652 (oświata na wsi); Rosja 786 (w 1905 r.); Stany Zjedn. 753—757 (stan szkolnictwa); zabór rosyjski 143; w ogóle w Europie 595 (stan oświaty elementarnej)
- Stanowść wychowania i oświaty: Król. Polskie 329, 334; Ks. Warszawskie 157, 171, 189; Rosja 129, 131, (w roku 1826), 313
- Statystyka oświatowa i szkolna:
 - Anglia 32 (szkolna); 12 (elementarne); 14 (niedzielne); 33, 34 (szkolnictwo dla dorosłych); 35 (instytuty angielskie); 30 (przedszkola); 708 (uniwersytety powszechnie); 716 (szkoły techniczne)
 - Austria 401 (w 1851 r.), 717 (szkoły zawodowe)
 - Bułgaria 696 (elementarne)
 - Dania 705 (uniwersytety ludowe)
 - Francja 283 (elementarne); 621 (elementarne); 632 (żeńskie); 715 (zawodowe); 463 (Komuna Paryska); 48 (Napoleon)
 - Galicja 117, 119, 121, 402, 602, 603, (średnie); 54 (szkoły wzajemnego nauczania); 604 (zawodowe); 606 (uniwersytety); 611, 612 (statut oświatowy); 614, 679, 719 (szkolnictwo zawodowe)
 - Królestwo Polskie 175 (szkoły rzemieślniczo-niedzielne); 178, 184, 331, 531 (elementarne); 646 (elementarne i średnie); 332 (wiejskie); 333 (niedzielne); 333 (żydowskie); 336 (kursy dodatkowe); 334, 335 (średnie); 340, 677 (żeńskie); 337 (uniwersytety); 649 (tajne szkolnictwo); 336, 339, 527, 529 (Szkoła Główna); 533, 721, 803 (szkoły prywatne)
 - Księstwo Warszawskie 193, 191 (kształcenie kobiet); 168—190 (elementarne); 171, 173
 - Niemcy 211 (szkoły dla opóźnionych); 716 (zawodowe)
 - Poznańskie 220—223, 225 (elementarne); 575 (oświata)
 - Rosja 128, 477 (w 1850 r.); 635 (szkoły parafialne); 640 (średnie); 313 (uniwersytet); 127 Stany Zjednoczone, 755 (seminaria nauczycielskie); Śląsk 104, 106; Warmia 267; W. M. Kraków 217; zabór pruski 113 (Liceum Warszawskie); zabór rosyjski 146 (elementarne); 143, 144, 147 (okręg Czackiego); 134 (Okręg Wileński)
- Stopnie formalne: kształcenia 779 (Kerschensteiner); nauczania 300 (Herbart); przyswajania 300 (Herbart); 302 (Ziller); 760 (Dewey)
- Stowarzyszenie: Bezpлатnej Szkoły 533 (Stany Zjedn.); Filotechniczne 383 (Francja); Nauczycielstwa Polskiego 800; Kursów dla Analfabetów Dorosłych 804 (Król. Polskie); Oświaty Robotniczej 833; Samokształceniowe 372 (Anglia); Szkoły Publicznej 353 (Stany Zjedn.); Szkoły Świeckiej 453 (Anglia); Szkół Niedzielnych 453 (Anglia)

- Strajk: szkolny 1905 r. 792 (Król. Polskie); 614 (Galicia), 785, 786 (Rosja — Petersburg); 578—587 (zab. pruski 1901 r.); 798 (postulaty strajkujących); 798, 800, 836 (a ruch robotniczy); 789 (wyższe uczelnie — Rosja)
- Studenci 784 (udział w rewolucji 1905 r.); represje 792—795 (Król. Polskie); 180 (Uniwersytet Warszawski); 194, 529; Galicja 606, 607; Rosja 312, 313, 477 (1850 r.), 478, 643; W. M. Kraków 214 (Uniwersytet Krakowski); zabór rosyjski 130, 134 (Wilno)
- Stypendia i stypendyści: Anglia 709 (robotnicze); Bułgaria 695; Francja 45 (Napoleon), 382, 632; Król. Polskie 180, 192, 337; Mazury i Warmia 264; Poznańskie 290; Rosja 643; Słowianie południowi w Rosji 699—701
- Swoboda w wychowaniu 69 (Fourier); 810 (E. Key); 818, 819 (Montessori); 546 (Spencer); 728, 514—517 (Tołstoj); 765 (Stany Zjedn.)
- Systemi: daltoński 769; systemy oświatowe teoretyków pedagogiki 163 (Staszic); 253 (Trentowski); 440—442 (fabryczne wychowanie — Marks); 488 (projekt Pirogowa); 817 (wychowanie przedszkolne — Montessori); 821, 822 (system Montessori a system Froebela); 810 (E. Key)
- „Swobodne wychowanie” 765 (Stany Zjedn.)
- Szacunek dla dziecka 518 (Tołstoj)
- Szkolnictwo elementarne, p. Elementarne szkolnictwo
- Szkolnictwo średnie, p. Średnie szkolnictwo
- Sztuki piękne w szkole 127 (Rosja); 179 (Król. Polskie)
- Śpiew w szkole 54, 103, 141, 142, 192, 236, 463, 471, 483, 519, 635
- Szkolnictwo wyższe 182 (Akademia Górnicza); Szkoła Główna 116 (Galicia); 133, 144 (Szkoła Główna Koronna — Kraków); 335 (Szkoła Główna Król. Polskiego); 163 (uniwersytet Księstwa Warszawskiego); 526, 527, 529, 530 (Król. Polskie — Szkoła Główna); 526 (Wyższa Szkoła Żeńska Rządowa — Król. Polskie); 642 (szkolnictwo wyższe — Rosja), Akademia, p. hasło Akademia; Uniwersytety, p. hasło Uniwersytety
- Szkolnictwo zawodowe: Anglia 371, 454 (Instytut Mechaniki), 450, 716 (techniczne), 538 (chemiczne), 453 (mechaniczne), 716 (handlowe wieczorowe); Austria 717 (techniczne), 717 (zawodowe), 717 (doksztalcające); Francja 377, 463, 465 (Komuna Paryska), 42 (górnice), 715 (techniczne), 631 (przemysłowe), 631 (handlowe), 42 (medyko-chirurgiczne), 42 (języków orientalnych), 42 (mostów i dróg), 42 (prawnicze), 715 (rzemieślnicze), 631, 42 (Centralna Szkoła Politechniczna), 715 (średnie zawodowe); Galicja 604, 720, 598, 601, 604 (przemysłowe), 604, 605 (handlowe); Król. Polskie 335, 720, 721 (szkoła górnicza), 335, 523 (rolnicze), 521 (lekarska), 182, 335 (weterynaryjne), 335 (farmaceutów), 335 (felczerska), 182 (leśna), 178 (prawa i administracji), 174 175, 332, 333 (rzemieślniczo-niedzielne); strajk szkolny 1905 r. 796; ustawa z 1861 r. 525; Ks. Warszawskie 163 (przysposobienie zawodowe); Niemcy 716 (techniczne), 392 (rzemieślnicze), 716 (przemysłowe), 775 (doksztalcające); Rosja: 717 (techniczne), 717 (rzemieślnicze), 717 (handlowe), 718 (mostów i dróg); zabór pruski 572, 254 (rzemieślnicze), 572, 573, 719, 254 (przemysłowe); Stany Zjednoczone 364 (medyczne), 364 (chemii), 364 (dentystyczne i farmaceutyczne), 757 (rzemieślnicze), 364 (zawodowe ogólnie), 756, 757 (przemysłowe), 364 (prawne), 365 (rolnicze), 756, 757 (zawodowe ogólnie), 365 (techniczne); Śląsk 719; zabór rosyjski 148 (geometrów), 148 (guwernantek), 148 (przyzposobienia zawodowego); szkoły wojskowe 254 (kadetów); rozwój w Europie i Ameryce

- 832 (zawodowe); 714—721 (ogól-
nie zawodowe)
- Szkolnictwo specjalne 207—210 (dla głu-
chych i niewidomych); 206—212
(specjalne — Śląsk)
- Szkoła a rodzina 640 (Rosja); a opinia
publiczna 44; a państwo 45 (Fran-
cja Napoleona), 107 (zab. pruski);
a społeczeństwo 113 (zab. pruski),
753, 760, 762 (Stany Zjedn.) 757,
759 (Dewey); a ustrój 637, 827, 828
(Rosja), 563 (Niemcy); a życie 26
(Owen); 75 (jej rola wychowaw-
cza — Pestalozzi), 511 (Uszyński);
a dziecko 757 (Froebel), 760 (Sta-
ny Zjedn.)
- Szkoła pracy 759, 762 (Dewey); 775—
779 (Kerschensteiner), 728
- Szkoła „progresywistyczna” 763 (Dewey)
- Szkoła rabinów 177, 523 (Król. Polskie)
- Szkoła symultanna 108 (zab. pruski);
111 (zab. pruski); 145 (zab. rosyj-
ski); 155 (Ks. Warszawskie); 569
(Poznańskie)
- Szkoła socjalistyczna 828 (Komuna Pa-
ryska)
- Szkoły dokształcające 717 (Austria);
775 (Niemcy)
- Szkoły robotnicze 451 (Lovetta); Naro-
dowa 396 (Diesterwega)
- Szkoły mieszane — narodowościowe 533
(Król. Polskie)
- Szkoły prywatne: Francja 280, 283,
388; Anglia 20; Poznańskie 226;
Król. Polskie 340; Rosja 478
- Szkoły wieczorowe 716 (Anglia — za-
wodowe); 757 (Stany Zjedn.); 289
(Niemcy)
- Szkoły żeńskie 697 (Bośnia); 695 (Buł-
garia); 680 (Galicja); 339, 340,
523, 526 (Król. Polskie); 463 (Ko-
muna Paryska); 632 (Francja); 190
(Ks. Warszawskie i Król. Polskie —
projekt)
- Średnie szkolnictwo: Anglia 16, 32;
Austria 117, 401 (reformacja 1849);
Bośnia 697; Czechy 792; Dania
703; Francja 42, 43, 44, 45, 279,
388, 632; Galicja 117, 121, 149,
402, 602; Król. Polskie 177, 178,
329, 333, 334, 336, 338, 339, 523,
525, 532, 646, 796; Ks. Warszaw-
skie 157, 163, 170—172, 226;
- Niemcy 95 (reformacja), 290, 562, 564,
287, 564; Prusy 107, 289; Rosja
127, 130, 313, 481, 637; Serbia
698, 699; Śląsk 104, 106; Stany
Zjednoczone 348, 354, 364, 754;
Szwajcaria 85 (Pestalozzi); War-
mia 265; W. M. Kraków 217; za-
bór pruski 107, 108, 569; zabór
rosyjski 142; Okręg Wileński 134;
okręg Czackiego 147; W. Ks. Po-
znańskie 223, 241, 244, 254; wg
teoretyków pedagogiki 397 (Die-
sterweg); 418 (Estkowski), 238, 244,
255 (Libelt); 488 (projekt Pirogo-
wa); 449 (Marks); 811—813
(„szkoła przyszłości” — E. Key);
szkolnictwo ogólnokształcące — roz-
wój w Europie i Ameryce 834
- Środowisko a wychowanie 17 (Lancaster-
ter); 25 (Owen); 493 (Czernyszew-
ski); 140 (Śniadecki); 498 (Dobro-
lubow); 506 (Uszyński); 810 (E.
Key); 817 (Montessori); 446, 447
(wg Marksa)
- „Światło” 807 (Towarzystwo oświato-
we — Król. Polskie)
- Światopogląd 24 (Owena); 25 (a ustrój
wg Owena); 26, 320 (formowanie —
Bieliński); 335 (formowanie — Her-
cen); 511 (Uszyński)
- Świetlica 27 (Anglia); 658 (Król. Pol-
skie)
- Tajna oświata szkolna i nauczanie 130
(dekabrystów); 571 (zab. pruski),
569, 586 (języka polskiego — zab.
pruski); 576 (Poznańskie); 647—
654, 656, 836 (Król. Polskie)
- Tajne kółka i organizacje młodzieżowe
123, 130, 180, 181, 214 (studenci);
237, 337 (Francja); 569—571 (zab.
pruski); 640 (Rosja); 613 (Galicja);
647, 648, 796 (Król. Polskie)
- Tajny Związek Nauczycieli Ludowych
801
- Taniec w szkole 27 (Owen), 113; 127,
141, 142, 236, 482, 483
- Teologia 119, 159 (wsteczna rola) 179
- Teoretycy i działacze wychowania naro-
dowego 94, 95 (Niemcy)
- Test 724 (skala Bineta, Simona) 746
- Tok nauczania 191 (kobiet — Ks. War-
szawskie); 299 (Herbart)

- Tok wychowania 69, 70, 71 (Fourier); 140—142 (Śniadecki); 252 (Trentowski); 810—814 (E. Key)
- Towarzystwa oświatowe i naukowe: Anglia 12, 13, 35 (Literackie); 353 (Przedszkoli), 13 (Zakładania i Popierania Szkół Niedzielných), 554, 555 (Unia Wychowania Narodowego); Galicja 680 (Szkoly Gimnazjalnej), 613 (Wyższych Kursów Wakacyjnych), 600 (Nauczycieli i Nauczycielek Szkół Ludowych i Wydziałowych), 611 (Szkoly Ludowej), 611 (Przyjaciół Oświaty), 603 (Nauczycieli Szkół Wyższych), 603 (Towarzystwa Pedagogiczne), 600 (Nauczycieli Ludowych), 679 (Lwowskie Pedagogiczne) 612 (Powszechnych Wykładów); Francja 53, 55, 56, 57, 277, 378 (Towarzystwo Oświaty Elementarnej, 465 (Towarzystwo Przyjaciół Oświaty — Komuna Paryska), 715 (Towarzystwo Filotechniczne), 270 (Historyczno-Literackie), 461 (Nowe Wychowanie — Komuna Paryska), 465 (Komuna Paryska); Królestwo Polskie 652, 658 (Oświaty Narodowej), 802 (Pedagogiczne), 658 (Tajnego Nauczania), 805 (Kursów Narodowych), 804—807 (Krzewienia Oświaty), 200 (Wychowania Dzieci po Poległych Rycerzach), 808 (Kółek Rolniczych), 328 (Towarzystwo Przyjaciół Nauk), 521 (Rolnicze), 186 (Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych), 199 (Warszawskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk); Ks. Warszawskie 164 (Oświatowo-Szkolne), 270 (Towarzystwo Przyjaciół Nauk), 108, 112, 113, 144, 171 (Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych); Niemcy 301 (Naukowej Pedagogiki); Poznańskie 230, 418 (Naukowej Pomocy), 415 (Towarzystwo Pedagogiczne), 237 (Do Zakładania i Prowadzenia Ochronek), 232 (Przyjaciół Nauk w Poznaniu), 231 (Rolnicze); Rosja 130 (Oświatowe), 785 (Towarzystwo Pedagogiczne); Śląsk 423 (Towarzystwo Pracujących dla Oświaty Ludu Pracującego); Stany
- Zjednoczone 757 (Wychowania Narodowego), 351 (Szkół Niedzielných); zabór pruski 570 (im. Tomasza Zana), 569 (Historii Piśmiennictwa Polskiego), 575 (Oświaty Ludowej), 575 (Czytelnia Ludowych); zabór rosyjski 136 (Towarzystwo Lekarskie); Szwajcaria 80 (Przyjaciół Wychowania)
- Tyflopedagogika (pedag. niewidomych) 209, 210
- Typy szkół: amerykańskich — okres kolonialnego 344, 345; neohumanistyczny 563; realny 564; szkół elementarnych 636, 637; realnych 639 (Rosja); doksztalających 716 (Niemcy); zawodowych 717 (Rosja); typy seminariów nauczycielskich 599, 600 (Galicja)
- Uczniowie 131 (kontrola policji); 149 (Krzemieniec); a nauczyciele 185, 247, 273 (Mazury); 312, 638 (Rosja); 334, 527, 533, 647 (Król. Polskie); 504 (Galicja); a ruch rewolucyjny 1905 r. 785, 786 (Rosja); represje 788 (Rosja); 273 (Mazury); 779 (Niemcy)
- Uczucie: rozwijanie uczuć u Saint-Simona 63; rola w wychowaniu 64, 77, 166, 325, 326 (Hercen); estetyczne 505 (Pisariew)
- Unaukowanie pedagogiki 728, 744 (Karpowicz), 744—746
- Uniwersytety: Anglia 577; Francja 275, 277, 385, 387; Galicja 595; Rosja 128, 130, 313, 314, 478, 783, 488; Serbia 698; Stany Zjednoczone 348; Ks. Warszawskie 159; Niemcy 289, 291; Król. Polskie 335, 526, 530
- Uniwersytety wg nazw: Berliński 95, 289; Cambridge 39, 707, 708; Cezarski we Francji 43, 48, 50, 52; Charkowski 128, Dorpacki 128; Jagielloński 117, 178, 179; Ks. Warszawskiego 213—215, 505 (Galicja), 612—614; Kazański 128; Kijowski 150; Londyński 37, 38, 708; Lwowski 119, 123, 605, 612 614; Moskiewski 128, 789; Oxford 38, 709; Petersburski 128; Warszawski 179, 328, 335, 792; Wileński 110.

- 111, 114, 128, 133—135, 312; Wrocławski 130
- Uniwersytety i instytucje oświaty dorosłych: Latający 677 (Król. Polskie); Ludowy 612, 703—712, 833; Powszechny 707—712 (Anglia); Uniwersytet Ludowy Ziemi Radomskiej 807; Uniwersytet dla Wszystkich 805 (Król. Polskie)
- Upaństwowienie wychowania i szkoły 18 (elementarnej); 31 (Mill); 32, 43, 44, 63 (Saint-Simon); 92, 93, 108 (Prusy); 116, 117, 145, 155, 156 (Ks. Warszawskie); 163, 253, 266 (Warmia); 358, 359, 365, 450 (Stany Zjedn.); 558, 559, 561 (Niemcy)
- Upolitycznienie szkoły 44, 45 (Francja)
- Uposażenie nauczycieli 168 (elementarnych — Ks. Warszawskie); 222, 247, 254, 255, 280, 388 (Francja); 398 (Diesterweg); 411 (Estkowski); 425 (Mazury i Warmia); 466 (Komuna Paryska); 501 (Dobrolubow); 632 (szkolnictwa średniego — Francja); 645 (elementarnych — Król. Polskie); 790 (Rosja)
- Upowszechnienie wiedzy i oświaty 53, 63, 73, 103—214, 255, 314, 316 (Rosja); 323 (Hercen); 348 (Stany Zjedn.); 396 (Diesterweg); 431, 432, 435, 460, 474, 475, 554, 558, 559 (Niemcy); 828 (Komuna Paryska)
- Urząd wychowania 360, 361 (Stany Zjedn.)
- Ustawy i przepisy szkolne: Anglia 453, 554, 716, 827; Austria 116, 595; Bośnia i Hercegowina 696; Czechy 692; Francja 43, 44, 233, 280—283, 285, 380, 386—389, 619, 624, 625, 629, 715, 828; Francja 121, 595, 598, 602, 604, 609; Królestwo Polskie 192, 329, 333, 338, 512; Ks. Warszawskie 164, 176, 191; Niemcy 561, 562, 716; Polska królewska 109 (KEN); Prusy 470, 471; Rosja 128, 131, 312, 478, 635, 637, 639, 642, 643, 717, 783; Serbia 698; Stany Zjednoczone 354, 360, 361, 359; Śląsk 103; Warmia 267, 268; Mazury 262; zabór pruski 567—569, 571
- Użyteczność wychowawczy 70 (Fourier); 76, 82, 84 (Niemcy); 98, 121 (Galicja); 143 (Czacki); 153 (Ks. Warszawskie); 163, 170, 179, 193, 242, 410 (Estkowski); 455, 542, 550 (Spencer); 656 (Król. Polskie)
- Uwarunkowanie ekonomiczne wychowania i oświaty: Anglia 11, 30, 34, 40, 538, 542, 548, 550, 554, 707 716; Bośnia 697; Dania 705; Francja 48, 65, 66, 283, 284, 621; Król. Polskie 188, 189, 206, 335, 340, 521, 674; Ks. Warszawskie 153, 154, 156, 159, 188, 189; Niemcy 92, 287—289, 304, 338, 389, 560, 562; Poznańskie 233, 253; Rosja 313, 314; Szwajcaria 74; Śląsk 105; Stany Zjedn. 346, 354, 751; Włochy 816; Zabór pruski 106, 417; zabór rosyjski 143, 148; Marks o uwarunkowaniu 431, 432, 433, 714 (ogólnie)
- Uwarunkowanie społeczno-polityczne oświaty i wychowania: Anglia 11, 14, 21, 22, 544 (Spencer), 548; Francja 40, 44, 50, 51, 53, 57, 65, 66, 384; Król. Polskie 189, 190, 202, 328, 333, 512, 674; Ks. Warszawskie 159; Ks. Poznańskie 228, 253; Niemcy 91, 93, 307, 308, 311, 560; Rosja 131, 312; Szwajcaria 74; Stany Zjednoczone 346, 348, 355; Śląsk 106, 257; zabór pruski 106; zabór rosyjski 148; Marks o uwarunkowaniu społeczno-politycznym 433; 828, 829 (ogólnie)
- Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności 200, 237, 314
- Warszawskie Towarzystwo Higieniczne 735
- „Warta” — Stowarzyszenie Kobiet 576
- Weryfikacja nauczycieli 330, 527, 531 (Król. Polskie)
- Weterynaria w szkole 146, 148
- Wieczorowe szkoły dla dorosłych 33 (Anglia)
- Władze oświatowe i szkolne: Austria 117, 399; Francja 43—48, 277, 385, 387; Galicja 402, 593, 594; Król. Polskie 173, 182; Ks. Warszawskie 154, 155, 163; Poznańskie 234;

- Rosja 634, 635; W. M. Kraków 213, 214, 215; Stany Zjedn. 360
- Wola 252, 295 (Herbart); 498, 499 (jej znaczenie — Dobrolubow); 723 (jej kształcenie — Wundt, Meumann)
- „Wolna Szkoła” 610, 801 (Galicja)
- Wolne Miasto Kraków 215, 217 (szkolnictwo elementarne i średnie)
- Wolność nauczania 277, 280 (Francja)
- Wszegmoc wychowania 433, 474 (Dittes); 546, 560 (Bebel)
- Wszeghrosyjski Związek Nauczycieli i Pracowników Oświaty Ludowej 786
- Wszeghstronny rozwój 85 (Pestalozzi), 139, 251, 435, 438, 449, 450
- Wychowanie: domowe 73, 141, 190 (kobiet), 293, 307; jego rola społeczna 99, 157; a ustrój 91; a socjologia 159; a rewolucja 433; jego znaczenie 25 (Owen), 436—438 (Marks); przez sztukę 728; wszeghstronne 438, 457, 458 (Komuna Paryska), 488 (Pirogow), 501 (Dobrolubow), 504 (Pisariew), 87, 91 (Niemcy); seksualne 730; politechniczne 611; zdrowotne 728, 739; umysłowe 64 (Saint-Simon); 70, 71 (Fourier); narodowe 89, 90, 92—96 (Niemcy), 195 (kobiet), 196 (Tańska), 200, 202, 318 (Bieliński)
- Wychowanie dziewcząt: Anglia 27, 85, 451, 707; Bułgaria 697, Bułgaria 695; Francja 48, 283, 377, 381 (Komuna Paryska), 463, 632; Król. Polskie 188, 198, 339, 340; Poznańskie 224, 227; Rosja 482, 640; Stany Zjedn. 348; Szwajcaria 76; W. M. Kraków 217; zabór rosyjski 41, 146, 148; ziemie polskie (ogólnie) 674—681; Słowianie południowi 700
- Wychowanie estetyczne 63 (Saint-Simon); 70 (Pestalozzi); 79, 127, 192 (kobiet); 236 (ochronka — Cieszkowski); 309 (Froebel); 321 (Bieliński); 326 (Hercen); 440, 463, 483 (żeńskie — Rosja); 505 (Pisariew); 544 (Spencer), 597, 774
- Wychowanie fizyczne 27 (Owen); 30 (Wilderspin); 68, 70 (Fourier); 79, 92, 93, 94 (GuthsMuths); 127, 138—141 (Śniadecki); 149 (Krzemieniec); 153, 194 (kobiet); 217 (W. M. Kraków); 231, 235 (w ochronie); 252, 438, 440, 482, 498 (Dobrolubow); 548—550 (Spencer); a szczęście 548 (Spencer); 568 (zab. pruski); 597, 610, 611 (Jordan); 627, 632, 698, 732 (ziemie polskie); a obowiązek wychowania fizycznego 732 (Niemcy); 812 (E. Key); 820 (Montessori)
- Wychowanie moralne 14 (szkoły niedzielne — Anglia); 26 (Owen); 27, 28, 62, 64 (Saint-Simon); 71 (Fourier); 78, 85 (Pestalozzi); 139, 149 (Krzemieniec); 161, 162 (Staszic); 194, 252, 318, 319 (Bieliński); 326 (Hercen); 362 (Stany Zjedn.); 447 (wg Marksa); 451, 452 (świeckie); 465 (świeckie — Komuna Paryska); 488 (Pirogow); 499 (Dobrolubow); 546—548, 839 (Spencer); 633 (Francja); 693 (Czechy)
- Wychowanie patriotyczne i obywatelskie 53, 54, 90 (krytyka), 92 (Niemcy); 97, 127, 136, 161, 162 (Staszic); 163, 202, 243—245, 347, 358, 362 (Stany Zjedn.); 383 (Francja); 462 (Komuna Paryska); 478, 482 (Rosja); 543 (Spencer); jako przedmiot nauczania 779 (Kerschensteiner); 323 (Hercen); 494 (Dobrolubow); 704 (Grundtvig); 706 (uniwersytety ludowe)
- Wychowanie przedszkolne 29 (Wilderspin); 28 (Owen); 141, 234, 284, 286 (Francja); 304 (Niemcy); 305—311 (Froebel); 340—342 (Król. Polskie); 353 (Stany Zjedn.); 380 (Francja); 463, 464 (Komuna Paryska); 567 (zab. pruski); 671, 816—823 (Montessori); 812 (E. Key)
- Wychowanie wojskowe 27 (Owen); 93, 142, 149 (zab. rosyjski); 163, 217, 632 (licea — Francja); a oświata 836
- Wykłady: publiczne 230 (Poznańskie); 383, 384 (Francja); 431 (Anglia); 467 (Komuna Paryska); higieniczne 738 (ziemie polskie)
- Wyższa Rada Oświaty Publicznej 387, 623, 624, 632 (Francja)
- Wyższe szkoły zawodowe 41, 631 (Francja); 91, (Niemcy); 527—529, 534 (Król. Polskie); 178 (Ks. Warszawskie); 232, 289, 364 (Stany Zjedn.);

- 605, 614 (Galicja); 538 (Anglia); 642, 643 (Rosja); 489 (projekt Pirogowa); 718 Europa w ogóle); 383 (Wyższa Szkoła Administracji — Francja)
- Zabawa dziecięca 79, 83 (Pestalozzi); 140, 235 (ruchowa); 306, 308—310 (Froebel), 489
- Zainteresowanie 70, 71, 83, 142, 295, 296 (Herbart); 298, 299, 514 (Tolstoj); 545 (metoda); 723, 765 (Dewey)
- Zakład Galicyjski dla Ciemnych 210
- Zakony nauczające i zakonnicy w szkole 49, 52, 57, 117, 132, 134, 146, 147, 276, 561
- Zawodowe przygotowanie i doksztalcenie 12, 17, 76, 83, 118, 143, 145, 157, 163, 171, 190, 209; 182, 230, 241, 242, 338, 450, 453, 463, 465, 504, 525, 598, 676, 677
- Zjazd II. Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej w Rosji o oświacie 782 (Lenin — 1903 r.)
- Zjazdy oświatowe 475 (Niemcy); 481 (Rosja) 801 (w Pilaszkanie)
- Zmysły — ich kształcenie 70 (Pestalozzi); 160 (Staszic); 252, 320 (Bieliński); a rozum 321 (Bieliński)
- Związki Zawodowe: nauczycieli 398, 471, 475, 551 (Anglia); a oświata 553 (Anglia)
- Złobki 21 (u Owena); 69 (u Fouriera); 465 (Komuna Paryska); 782 (program RSDPR)
- Zydzi a oświata 156 (Ks. Warszawskie); 175 (Król. Polskie); 217 (W. M. Kraków); 523 (Król. Polskie); 610 (Galicja); Żydowska Szkoła Młodych Kupców 572
- „Żywe słowo”: jego rola 489; jako metoda 704 (uniwersytety ludowe)